

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

**FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA VÝTVARNÉ KULTURY**

MŮJ MIKROSVĚT

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Sylvie Hayerová

Vizuální kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Stanislav Poláček

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

Plzeň, 13. 4. 2017

.....

vlastnoruční podpis

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce MgA. Mgr. Stanislavu Poláčkovi za odborné rady, cenné připomínky a pomoc při vypracování této bakalářské práce

V Plzni dne .....

.....

Anotace:

Cílem práce bylo vytvořit soubor sedmi obrazů na téma „Můj mikrosvět“. Námětem pro obrazy se stal expresivní autoportrét. Vytvářím autoportréty ovlivněné svými náladami, emocemi a vlastnostmi a tvořím tak podobu svého mikrosvěta. Vzniklé obrazy jsou formátu 100 x 150 cm. Použitou technikou je malba do uhlové kresby, uhlového podkladu na bílém kartonu. Využívám také rozmazávání a deformace.

Textová část bakalářské práce obsahuje popis hlavních myšlenek práce, průběhu práce a inspirační zdroje.

Klíčová slova: mikrosvět, autoportrét, exprese

Anotacion:

The aim of this work was to create seven images in the topic „My microworld“. The theme is expresiv self-portrait. The self-portraits are influenced by my moods, emotions and my character and I am making the form of my microworld by them. The format of all images is 150x100cm. The used technique is painting on charcoal drawing or charcoal base on a white background. I also use blurring and deformation.

In the text part of this banchelor thesis are included the description of the main thoughts of the microworld, the proces of work and the inspiration.

Key words: microworld, self-portrait, expresion

Obsah

1	Úvod	2
2	Průběh tvorby	3
2.1	Mikrosvět.....	5
2.2	Autoportrét	5
2.3	Užitá technika	5
3	Inspirace	7
3.1	Dějiny umění.....	7
3.1.1	Expresionismus	7
3.1.2	Nová figurace.....	9
3.2	Umělci.....	10
3.2.1	Edvard Munch.....	10
3.2.2	Egon Schiele	12
3.2.3	Francis Bacon.....	13
3.2.4	Benjamin Björklund	14
3.2.5	Schalk van der Merwe.....	15
3.2.6	Sally Bourke.....	16
4	Mikrosvět - výsledek práce	17
4.1	Obraz 1.....	18
4.2	Obraz 2.....	18
4.3	Obraz 3.....	18
4.4	Obraz 4.....	19
4.5	Obraz 5.....	19
4.6	Obraz 6.....	19
4.7	Obraz 7.....	20
4.8	Obraz 8.....	20
5	Didaktická část.....	21
6	Závěr	22
7	Resumé.....	23
8	Seznam použité literatury.....	24
9	Obrazová příloha.....	25

1 Úvod

Jako téma pro svou bakalářskou práci jsem si zvolila téma „Můj mikrosvět“. V této úvodní části bych ráda popsala důvody, které mne vedly ke zvolení tohoto tématu, jaký je cíl mé práce a jakým způsobem bude koncipována tato teoretická část mé bakalářské práce.

Cílem této práce bylo vytvořit soubor sedmi obrazů, které zaštiťuje jednotné mnou zvolené téma „Můj mikrosvět“. Toto téma jsem si vybrala z toho důvodu, že dle mého názoru poskytuje dostatečnou volnost jak pro náměty, tak i pro výslednou formu realizace. Dalším důvodem bylo také to, že jsem se svou bakalářskou prací chtěla dotknout svých hranic a třeba se i zcela ocitnout mimo svou dosavadní tvorbu. Toužila jsem vytvořit něco jiného. Něco, co by mne samotnou mohlo posunout dál a ukázat mi i jiné možnosti mne samotné, ale zároveň abych to byla stále já ve své pravdivosti.

Začala jsem tedy uvažovat nad tím, co je právě pro mne „Můj mikrosvět“ a jak téma nejlépe pojmut, aby mi to umožnilo dosáhnout nejlépe všeho, co jsem si dala za cíl. Když se řekne „Mikrosvět“, tak se podle mého názoru a vnímání jedná o něco, co patří do malého nejniternějšího vesmíru každého z nás. Je to cosi, co nás definuje – tvoří to, kým jsme a zároveň je to v určitém smyslu velmi intimní prostředí, které nesdílíme jen tak s někým, většinou však pouze se sebou samotným. Prostřednictvím odpovědí na otázky, co je mým mikrosvěttem a co mne definuje jako osobu, mi toto téma umožnilo zmapovat určité části mne samotné. Nastavila jsem tak sama sobě pomyslné zrcadlo a odhalila tak některé své stránky, které doposud neměly konkrétní obrysy, avšak jejich přítomnost byla citelná. Nejvhodnějším prostředkem pro ztvárnění podob mého mikrosvěta se mi jevil expresivní autoportrét. Technika, kterou jsem si pro svou tvorbu zvolila je malba akrylem do uhlové kresby či na uhlový podklad na karton formátu 100 x 150 cm.

Tento text teoretické části mé práce bude obsahovat kapitoly s obsahem popisující průběh mé tvorby, kapitoly dějin umění týkající se tématu mé práce a pak také zmíním některé umělce, kteří mne v mé tvorbě a životě ovlivnili. Také se budu věnovat jednotlivým obrazům vzniklých v rámci této bakalářské práce a závěrem bude připojena také didaktická část obsahující návrh didaktického využití a přesahu této mé praktické práce.

2 Průběh tvorby

V této kapitole se budu věnovat průběhu tvorby praktické části své bakalářské práce. Před volbou tématu, jsem stejně jako moji spolužáci, zvažovala, zda zvolit praktickou či teoretickou bakalářskou práci. V rámci své závěrečné práce jsem si přála tvořit a tak jsem se ještě před vyhlášením témat přikláněla k práci praktické. V době kdy byla témata prací zveřejněna a já si pročítala nabízené možnosti, mne nejvíce zaujala témata nabízená MgA. Mgr. Stanislavem Poláčkem. Oslovila mne zejména témata „Můj mikrosvět“ (libovolná technika) a „Soubor nerotačních mís“ (keramika). Bohužel ovšem nedisponuji prostory pro tvorbu keramiky a tak už před úvodní konzultací jsem byla přesvědčená o tématu „Můj mikrosvět“, které mi nabízelo jak volnost techniky tak i námětu, a také se mi v hlavě již tvořily nápady na možná pojetí. S vedoucím bakalářské práce jsme se dohodli, že si během prázdnin promyslím konkrétní námět či pojetí, na kterém bych v září začala intenzivně pracovat. Bylo tedy na místě položit si otázku, jak vnímám mikrosvět já a co je mým mikrosvěttem.

Má pojetí a nápady mikrosvěta se v průběhu prázdnin různě proměňovaly v závislosti na úvahách o tom, co pro mne vlastně je můj mikrosvět. Myšlenka mikrosvěta jako toho odkud pocházíme, mne dovedla k úvaze o rodinných portrétech a krajiny mého dětství. To jsem ovšem vzápětí zamítla, nezdálo se mi to dostatečně vystihující. Chtěla jsem něco, více intimnějšího, dotýkajícího se mne více interně. Následoval nápad jakéhosi vizuálního deníku nebo osobního snáře. Ztvárnění snů je ovšem mnohokrát zpracované téma a já chtěla něco svého. Přemýšlela jsem tedy nad tím, jakým způsobem by se dalo nejlépe zachytit vlastní nitro, ten mikrosvět, který v sobě nosím právě já. Pak jsem náhodně při brouzdání internetem narazila na autoportréty lidí, kteří trpěli určitým duševním onemocněním a v autoportrétech tvořených v různých stádiích své nemoci zachycovali vlastní podobu a to jak se sami sobě vytrácí. V souvislosti s tímto a tím, co jsem si dala za cíl ve své práci zachytit já, se autoportrét jevil jako nejlepší možná forma. Naše tvář je velkou částí naší identity, tvář promlouvá o tom, jací a kým jsme. Tvář naprosto odhaluje, ale zároveň i ukrývá. Je v ní vepsán celý náš dosavadní život i naše momentální emoce a prožívání. Je jen málo věcí, které známe lépe než vlastní tvář. Cítila jsem, že tohle je to pravé a mohla by to pro mne být i velmi přirozená forma pro ztvárnění mé práce. Lidská tvář mne vždy fascinovala a při hlubším zamyšlení jsem si uvědomila, že portrét a stejně tak figura mne v mé tvorbě vždy provázely a zároveň mne vždy inspirovali a zajímali umělci, kteří se ve své tvorbě zabývali nebo nějakým způsobem dotýkali

zejména figury a portréty. Užívala jsem si hodiny figurální a portrétní kresby během svého vysokoškolského studia, ale i kurzů figurální kresby, v rámci nichž jsem se chtěla zdokonalovat a být lepší než jsem byla doposud. Pro mé záměry se ovšem realistický portrét nehodil. Můj mikrosvět zachycený na obrazech měl být hlavně o mých vnitřních rozpoloženích, které mne pohlcují, často pocítovaných emocích nebo i pro mne charakteristických vlastnostech. Z toho důvodu jsem se rozhodla pro portréty expresivní. Během zářijové konzultace jsem předložila své návrhy na pojetí mikrosvěta. Výsledkem této konzultace bylo, že můj návrh expresivních autoportrétů byl přijat.

Zbývalo zvolit vhodnou techniku tvorby. Jsem spíše kresebný typ a tak jsem musela během následujících měsíců projít určitým procesem hledání nejvhodnější formy vyjádření a stejně tak jsem musela uvolnit svou tvorbu. Vždy, a mnohdy až křečovitě, jsem se držela reality. Snažila jsem se, co nejvěrněji vystihnout to, co vidím. I toto byl jeden z důvodů, proč jsem se rozhodla pro expresi ve své bakalářské práci. Jak jsem již zmiňovala v úvodu, dala jsem si za cíl vyzkoušet možnosti své vlastní tvorby a pokusit se odpoutat od dosavadního a posunout se dál. S procesem uvolňování a i hledání nejlepšího vyjádření mi hodně pomohly praktické tvůrčí předměty, které jsem absolvovala v zimním semestru. Úkoly zadané v rámci těchto předmětů poskytovaly velkou volnost a já si díky nim mohla vyzkoušet různé techniky a možnosti materiálu, posunout se ve skicách dál a také jsem se stále víc přibližovala k představě, kterou jsem měla o finální podobě své práce. Nejzásadnějšími úkoly pro mne bylo zadání „Sdělení“ a „Člověk a zvíře“, v rámci nichž jsem vytvořila velkou část černobílých akrylových skic a také objevila nové možnosti kresby uhlem. Kresba uhlem se mi vždy líbila, ale sama jsem si v ní nebyla příliš jistá. Ovšem poté, co jsem se pomalu zbavovala ostychu a uvolňovala se, mne začala opravdu bavit. Velmi se mi líbí kontaktnost, kterou tato technika nabízí a také i určitá křehkost a zároveň síla výsledných prací. Skicy, které jsem vytvořila pouze černou akrylovou barvou, se mi zdály příliš tvrdé. Rozhodla jsem se tedy pro spojení těchto dvou technik a výsledek je přesně takový, po jakém jsem toužila.

2.1 Mikrosvět

Pod pojmem mikrosvět si lze představit mnohé. V předchozí kapitole jsem se snažila nastínit vývoj, kterým jsem procházela v úvahách o tom, čím je mikrosvět pro mne. Můžeme jej vnímat jako prostor, v němž žijeme – náš domov, to odkud procházíme, naši rodinu, vztah, ale i třeba například obsah osobní elektroniky. Pro mne ovšem je mikrosvět světem, který nosím v sobě, ten co mne utváří a patří pouze mně. Mikrosvět je pro mne prostorem niterním a intimním, kde se nacházejí mé vlastnosti a emoce. Jsou zde ukryté mé temné i světlé stránky.

2.2 Autoportrét

Pro ztvárnění svého mikrosvěta jsem zvolila autoportrét. Autoportrét dokáže vystihnout to, jak vidíme a vnímáme sami sebe - sebepojetí. Rozhodla jsem se pro expresivní autoportréty, protože hodlám ve své práci zejména promítnout to, co se děje pod povrchem – v mém mikrosvětě. Přetvářím a deformuji tvář a také využívám svých vlasů, které pro mne tvoří něco jako sebe definující prvek. Vlasy ke mne vždy patřily a sloužily k mému sebevyjádření. Myslím, že autoportrét mi pomůže k tomu, abych divákovi co nejlépe mohla divákovi zprostředkovat svůj mikrosvět – tedy sebe samotnou – své nitro.

2.3 Užitá technika

Finální technika, kterou jsem se rozhodla použít pro ztvárnění své bakalářské práce je malba akrylem do uhelného popela realizovaná na bílých kartonech o velikosti 100 x 150 cm. Už na začátku jsem věděla, že chci pracovat pouze s černou, bílou a popřípadě odstíny šedé. Líbí se mi jejich jednoduchost a čistota, zároveň v sobě nesou i údernost a naléhavost v protikladu s křehkostí a jemností. Uhel a akryl tyto vlastnosti dle mého názoru ještě více umocňuje.

Ve svých obrazech se snažím využívat všech možností, které mi technika nabízí. Nejdříve jsem naplno v kontaktu s papírem, když rukama rozmazávám uhelný popel. Na to se vrstvením černého pastelu snažím vystihnout zásadní obrysy a udat tak základní formu. Poté černým akrylem a bílým

latexem za použití širokého štětce dotvářím celek, který ještě různě přetvářím rozmazáváním za pomoci kusu látky nebo štětcem namočeným pouze do vody.

Celý proces je, musím říci, velmi intuitivní a skutečně ovlivněný momentální emocí, či náladou. Možná z toho důvodu se mi nikdy nepodařilo zopakovat vytvořené dílo a vznikají tak pouze originály. Právě pro intuitivnost a autentičnost obrazu jsem musela projít nejen hledáním vhodné techniky, ale také procesem, kdy jsem se musela otevřít sama před sebou a dovolit sama sobě promítnout na papír ten svůj mikrosvět. Přes počáteční nesmělost, která je zdokumentovaná na skicách, jsem se opravdu uvolnila a výsledkem jsou obrazy na první pohled možná temné, ale ukrývající opravdu to, co jsem si přála do nich vložit. Jsem přesvědčená, že je to z velké části hlavně díky dobře zvolené technice, která je pro mne přirozená a dokázala jsem s ní naprosto splynout.

3 Inspirace

Každému tvůrčímu procesu předchází určitá inspirace. Mým zdrojem inspirace byly vlastní pocity, prožívání i vlastnosti, které mám. Procházela jsem ale také dějiny umění – v dějinách umění můžeme stále nacházet nové a nečekané podněty a umělce, jejichž tvorba nás osloví nejen v naší tvorbě, ale bude pro nás významná i v životě. Právě dějinám umění a oblíbeným autorům bych se ráda věnovala na následujících stránkách.

3.1 Dějiny umění

Jak jsem výše naznačila, v této kapitole se budu věnovat uměleckým směrům, které souvisejí s mou bakalářskou prací. Jako úseky z dějin umění, které se nejvíce dotýkají zpracování mého tématu, jsem vybrala expresionismus a novou figuraci.

3.1.1 Expresionismus

Expresionismus se jako směr zrodil v období před první světovou válkou a největší rozmach zaznamenal v Německu. První zmínky o expresi se objevují roku 1908, první výstava označená jako expresionistická se konala pak o tři roky později, tj. roku 1911¹. Tento směr navazoval na fauvismus a autoři tvořící pod vlivem expresionismu reagovali na impresionismus a naturalismus.² Ve své knize *Der Expresionismus* její autor Paul Fechter uvedl, že expresionismus vidí jako protiklad k impresionismu – „místo dojmu z osvětleného povrchu věcí je základem expresionismu citový přístup a zobrazení vnitřního psychického stavu“.³ Expresionismus bývá také synonymem pro moderní umění a je jím označováno veškeré umění vzniklé po impresionismu.⁴ Tehdejší umělci hledající nový způsob náhledu, či přístupu k umění se inspirovali v tradičním „primitivním“ umění afrického kontinentu a Oceánie.⁵ Odklonili se od akademismu a rozhodli se pro zobrazování reality,

---

¹ BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. Olomouc: Rubico, 1998. ISBN 8085839253, str. 186

² CHÂTELET, Albert. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. ISBN 80-7181-936-0, str. 507

³ BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. Olomouc: Rubico, 1998. ISBN 8085839253, str. 186

⁴ BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. Olomouc: Rubico, 1998. ISBN 8085839253, str. 186

⁵ CHÂTELET, Albert. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. ISBN 80-7181-936-0, str. 508

kteří nebylo nikterak idealizováno, o čemž pojednává i Gombrich ve své knize Příběh umění: „...expresionisté měli tak hluboký soucit s lidským utrpením, chudobou a vášní, že se přikláněli k názoru, že trvání na harmonii a kráse v umění se zrodilo pouze z odmítání upřímnosti. Umění klasických mistrů Raffaela nebo Correggia jim připadalo neupřímné a pokrytecké. Chtěli čelit tvrdým faktům našeho života a vyjadřovat soucit s vydědenci a ošklivci. Bylo pro ně málem věcí cti vyhnout se všemu, co by mohlo být hezké a vytříbené, a mít možnost vyděsit „měšťáka“ z jeho skutečného nebo domnělého uspokojení.“⁶

Hlavními tématy expresionistů byla osamělost, úzkosti, nemoci, strach ze smrti. Expresionismus nemá jasně sjednocenou formu, ale spíše sdružuje umělce vyznávající podobné názory a náhled na tehdejší umění i společnost. Historikové umění se občas rozcházejí v názorech, zda přijmout expresionismus jako styl a proto v dnešní době je tedy spíše nežli jako styl označován expresionismus jako tendence – určitý manifest mladé generace o přístupu k tehdejšímu životu⁷.

Mezi hlavní a nejznámější umělce expresionismu patří Egon Schiele, Vasilij Kandinskij a Edvard Munch. Pravděpodobně nejznámějším obrazem norského malíře Edvarda Muncha je dílo s názvem „Křik“, o kterém Gombrich píše toto: „Chce vyjádřit, jak náhlé vzrušení přetváří všechny naše smyslové vjemy. Máme dojem, že všechny linie směřují k jednomu ohnisku – ke křičící hlavě. Zdá se jako by celá krajina sdílela mučivou úzkost a vzrušení křiku. Vytřeštěné oči a propadlé tváře připomínají umrlčí lebku. Muselo se stát něco strašného a obraz znepokojuje o to více, že se nikdy nedozvíme, co ten křik znamená.“⁸ Toto dílo z roku 1893 inspirovalo svým revolučním přístupem i ztvárněním uměleckou skupinu Die Brücke.

Skupina Die Brücke spolu s Der Blaue Reiter tvoří dvojici uměleckých skupin, která sdružovala umělce tvořící pod vlivem exprese. Die Brücke vznikla v Drážďanech. Od roku 1911 se považuje tvorba malířů této skupiny za expresionistickou - využívají transponování barev, expresivní deformace a zdůraznění ošklivosti. Věnovali se zejména řezbářství, záměrně ponechávali materiálu jeho drsnost a surovost.⁹

---

⁶ GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Přeložil Miroslava Tůmová. Praha: Odeon, 1989. Klub čtenářů, sv. 671. ISBN 80-207-0416-7, str. 461

⁷ HOLWARTHZ, Hans Werner. *Modern art – 1870-2000 Impresinism to Today*, Taschen, 2016. ISBN 978-3-8365-5539-5, str.150

⁸ GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Přeložil Miroslava Tůmová. Praha: Odeon, 1989. Klub čtenářů, sv. 671. ISBN 80-207-0416-7, str. 460

⁹ BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. Olomouc: Rubico, 1998. ISBN 8085839253, str. 186

Skupina druhá – Der Blaue Reiter vznikla v Mnichově roku 1911. Skupina se věnovala spíše mystice a tvořila díla v poetičtějším stylu a mezi hlavní umělce skupiny patřily Franz Marc, Paul Klee a také Vasilij Kandinskij.¹⁰ Největší význam měl zde Vasilij Kandinskij.¹¹ Vasilij Kandinskij ve své knize O duchovnu a umění vyjádřil své myšlenky týkající se nové éry a podoby umění - poukazuje na psychologické účinky barev a zamýšlí se nad jejich působením: „...způsob jakým na nás může zapůsobit jasně červená barva přímo jako zatroubení na trubku. Jeho přesvědčení, že je možné a nutné tímto způsobem dosáhnout spojení duší, mu dodalo odvahy k tomu, že vystavil první pokusy barevné hudby, čímž vzniklo to, co pak vešlo ve známost jako abstraktní umění.“¹²

3.1.2 Nová figurace

Novou figurací označujeme tendenci v umění 50. – 60. let 20. století. Umělcem tvořícím v tomto směru byl například Francis Bacon.

Nová figurace reagovala na abstraktní umění a navrátila se k zobrazení člověka a reálným předmětům. Do tzv. nové figurace můžeme zahrnout směry jako art-brut, pop-art a hyperrealismus.¹³ „Proud obecně odmítal dobové abstraktní (nefigurativní) umění, např. op-art, geometrické a expresivní abstraktní umění, ale též názory založené na antickém, renesančním a realistickém tvarosloví a principech jednoty času a místa, na klasickém pojetí člověka, významu materiálu, techniky, kompozičních zásad apod.“¹⁴

Nová figurace si dala za cíl vytvořit nový obraz člověka, došlo ale spíše k promítání lidské rozčarování, tíživosti odcizení a pochybnostech o hodnotách. Vznikají koláže a asambláže.¹⁵

---

¹⁰ PHILLIPS, Sam. – *ismy: Jak chápat moderní umění*. V Praze: Slovart, 2013. ISBN 978-80-7391-762-3., str. 34

¹¹ HOLWARTHZ, Hans Werner. *Modern art – 1870-2000 Impresinism to Today*, Taschen, 2016. ISBN 978-3-8365-5539-5, str. 158

¹² GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Přeložil Miroslava Tůmová. Praha: Odeon, 1989. Klub čtenářů, sv. 671. ISBN 80-207-0416-7, str. 464

¹³ CHÂTELET, Albert. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. ISBN 80-7181-936-0, str. 556

¹⁴ BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. ISBN 80-200-0609-5, str. 242

¹⁵ CHÂTELET, Albert. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. ISBN 80-7181-936-0, str. 554 - 555

3.2 Umělci

V této části budu popisovat umělce, kteří mi byli inspirací při tvorbě této práce. Budu zde psát o umělcích současnosti i minulosti. Mým záměrem je popsat každého umělce jednotlivě. V současné době se ocitáme ve výru internetu a různých stále nových aplikací. Osobně nejsem velkým příznivcem sociálních sítí, ale líbí se mi aplikace Instagram, kde sdílí lidé fotografie nejen ze svého života, ale sdílí i například své umělecké práce. Dle mého názoru je Instagram jakousi novou neustále přístupnou galerií, kde jsem i já našla autory, kteří mne zaujali a inspirovali. Proto bych v této práci uvedla i je. Můj výběr tvoří Edvard Munch, Egon Schiele, Francis Bacon, Benjamin Björklund, Schalk van der Merwe, Sally Bourke.

3.2.1 Edvard Munch

Edvard Munch byl norský malíř a kreslíř zabývající se také grafickými technikami. Patří k významným osobnostem světového umění. Nejvíce je jeho jméno spojováno se symbolismem a expresionismem.

Edvard Munch se narodil 12. prosince roku 1863 na farmě ležící asi 140 km od hlavního města Norska, tehdejší Kristiania a nynější Oslo, do rodiny armádního lékaře. Měl čtyři sourozence. Starší sestra po smrti matky převzala péči o domácnost a také o tehdy pěti letého Edvarda a mladší sourozence. Roku 1877 starší sestra umírá stejně jako matka na tuberkulózu. Jako dítě trpěl Edvard Munch silně na astma, bronchitidu a na velmi vysoké horečky. V roce 1880 se po roce studia technického oboru rozhodl, že školu opustí a bude se naplno věnovat umění. Zapsal se tedy na uměleckou školu v Kristianii. Svá díla poprvé představil na výstavě v roce 1883. O šest let později pořádá svou první sólovou výstavu a téhož roku také umírá jeho otec. Nějaký čas pobýval v Německu a také Paříži. V průběhu roku 1898 se Munch seznamuje s Tullou Larsen, s níž prožívá poměrně divoký vztah, který je zakončen roku 1902 střelným poraněním malířovy ruky. V roce 1908 se psychicky zhroutil a osm měsíců pobýval na klinice v Copenhagenu. Po svém propuštění objevuje kouzlo fotografie. V pozdějších letech, kdy má problémy se zrakem a prožívá obavy z jeho úplné ztráty, se věnuje fotografování velmi intenzivně a vznikají tak jeho fotografické autoportréty. Edvard Munch umírá ve věku osmdesáti let 23. ledna 1944. Zanechal po sobě přibližně 1 150

maleb, 17 800 tisků, 4 500 akvarelů a kreseb a 13 soch. To vše bylo v jeho poslední vůli odkázáno norskému hlavnímu městu Oslo.¹⁶

Stěžejní tematikou Munchovy tvorby je bolest, smrt, osamělost, hrůza a také láska, kterou ovšem vnímá jako ničivou hrozivou sílu než vznešený cit.¹⁷ Jeho pojetí lásky s největší pravděpodobností pramení z výše zmíněného, poněkud divokého vztahu s Tullou Larsen, která se po jejich rozchodu provdala za jeho mladšího kolegu, přes co se umělec nikdy nepřenesl. Bezpochyby jej také poznamenalo dětství sužované chorobami a brzká smrt matky následovaná i smrtí otce a sourozenců.¹⁸

Mezi malíře a styly, které ovlivnily jeho tvorbu, bezesporu patří Paul Gauguin a impresionismus, což mělo za následek, že Munch začal používat světlejší barvy a více vyhranil.¹⁹

Pravděpodobně nejznámější Munchovým obrazem je dílo s názvem Křik z roku 1893, ke kterému na výstavě roku 1895 přidal tento text: „Zastavil jsem a opřel o zábradlí, skoro mrtvý únavou. Nad modročerným fjordem visely mraky, červené jako krev a jazyky požáru. Přátelé mne opustili a já, chvějící se úzkostí, jsem si uvědomil ohromující, nekonečný křik přírody.“²⁰ Toto dílo bylo v jistém významu zlomové a vyvolalo pozdvižení. Bylo také inspirující a zásadní pro rozvoj exprese jako nového směru umění.

Edvard Munch mi byl inspirací zejména kvůli atmosféře, která proudí z jeho obrazů. Zcela mne dokáže pohltnout a upoutat takovým způsobem, že ve svém nitru dokážu zachytit emoce, o nichž si mnohdy nejsem jistá, zda jsem vůbec schopná je popsat. Takové pocity ve mne vyvolávají zejména obrazy Madonna a Upír, na které mne pravděpodobně pohled nikdy neomrzí.

---

¹⁶ <http://munchmuseet.no/en/munch>, [cit. 27.3.2017]

¹⁷ BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. Olomouc: Rubico, 1998. ISBN 8085839253, str. 187

¹⁸ <http://munchmuseet.no/en/munch> [cit. 27.3.2017]

¹⁹ CHÂTELET, Albert. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. ISBN 80-7181-936-0, str. 502

²⁰ DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním*. 2. vyd. [Praha]: Slovart, 2005. 304 s. ISBN 80-7209-731-8, str. 44

3.2.2 Egon Schiele

Egon Schiele byl rakouským umělcem věnující se ve své tvorbě malbě a kresbě. Jeho tvorba spadá do secese a expresionismu.

Narodil 12. června roku 1890 ve městě Tullnu ležícím blízko Vídně rakouskému otci a české matce. Po smrti otce v roce 1905 tvoří Schiele první olejomalby. O rok později byl přijat na vídeňskou Akademii výtvarných umění. Jeho přítelem, který ovlivnil i jeho tvorbu, byl Gustav Klimt. Následovaly výstavy v Rakousku i Německu a také stěhování do rodného města jeho matky – Českého Krumlova. V Krumlově jeho tvorbu ovlivnila tamější krajina i prostředí města. Svůj soukromý život trávil malíř s Wally Nauzilovou, která byla jeho životní partnerkou a také modelem. Návštěvy mladých modelek a bohémský životní styl autorův se nepřilíš zamlouval krumlovským obyvatelům. Roku 1912 byl Egon Schiele obviněn z únosu a svedení nezletilé dívky. Pro křivé obvinění byl navrhovaný trest dvaceti čtyř dnů zrušen, ale i tak byl Schiele uvězněn na tři dny pro vystavení svých obrazů na mládeži dostupných místech. Tyto jeho obrazy byly veřejností odsouzeny jako pornografické. Život Egona Schieleho končí poměrně brzy v jeho dvaceti osmi letech a to na španělskou chřipku 31. října roku 1918, o tři dny později po smrti své těhotné partnerky.²¹

Vliv Gustava Klimta na Schieleho tvorbu se projevil tak, že Schiele převzal lineárnost užívanou Klimtem, ale erotičnost, která se u Klimta také objevuje, ještě více vygradoval. Jeho ženské i mužské akty, které byly často autorovými autoportréty, pobuřovaly tehdejší společnost právě silně vygradovanou erotikou v kombinaci s jistou odpudivostí, kterou utvářela deformace zobrazených figur a barevná výraznost. U Schieleho nenajdeme stopy idealizace nebo příkrášlování reality.²²

Hlavní inspirací u tohoto umělce mi byla jeho deformace portrétu. Expresivita lidské tváře je sama o sobě velmi bohatá, ovšem na Schieleho obrazech se mi zdá bezedná. Jeho práce ke mně promlouvají něčím, co bych popsala jako poklidné šílenství – ticho v naprostém chaosu. Jsou pro mne zneklidňující a zároveň naprosto čisté, průzračné.

---

²¹ <http://www.schieleartcentrum.cz/cs/egon-schiele-1890-1918/41/>, [cit. 31.3.2017]

²² DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním umění*. 2. vyd. [Praha]: Slovart, 2005. 304 s. ISBN 80-7209-731-8, str. 72

3.2.3 Francis Bacon

Malíř irského původu Francis Bacon byl významným malířem moderního umění. Jeho jméno se objevuje zejména v souvislosti s novou figurací.

Francis Bacon se narodil 28. října 1908 v Dublinu jako druhé z pěti dětí anglickým rodičům. Jeho otec, vysloužilý voják, se rozhodl, že bude chovat a trénovat koně v Irsku. Jeho matka pocházela z bohaté továrnické rodiny. Baconovo dětství bylo poznamenáno 1. světovou válkou, kterou prožil s rodinou v Londýně a pak také, když se navrátili zpět do Irsku, Válkou za nezávislost Irsku a vzápětí i Válkou občanskou. Vzájemné vztahy mezi Francisem Baconem a jeho rodiči nebyly příliš dobré. Jeho otec byl hádavý a agresivní a matka naopak vyhledávala zejména společnost. Blízkou osobou mu byla babička – matka jeho matky, která otevřeně přiznávala nesympatie k vlastnímu zeti. Napjatým vztahům v rodině nepřispěla v budoucnu ani Baconova homosexuální orientace. Roku 1926 jej otec vyhodil z domu, když ho přistihl při tom, jak si zkouší matčino spodní prádlo. Za nějaký čas mladý Bacon odjíždí do Berlína a posléze do Paříže. Dráhu umělce si napevno zvolil roku 1927, kdy navštívil Picassovu výstavu. Nikdy nestudoval umění ani jej nikdo nevedl. Následoval návrat do Londýna. Po jeho nepříliš dobře přijaté výstavě v roce 1934, jeho do té doby poměrně dobře se rozvíjející kariéra začala stagnovat. Během 2. světové války pracoval jako dobrovolník civilní obrany. V roce 1944 vytváří triptych *Tři studie nohou u ukřižování*, který vybočoval z tehdejších směrů a otevřel Baconovi novou éru jeho tvorby. Následovala velmi úspěšná léta, kdy se Baconovi dařilo. S úspěchem a penězi, které přinesl, si Bacon začal naplno užívat hazardu a alkoholu. Francis Bacon zemřel 28. dubna 1992 v Madridu, kde byl hospitalizován se zápallem plic.²³

Bacon se veřejně přiznával k homosexualitě i v době, kdy toto přiznání bylo poněkud nebezpečné. Vášně, chtíč, vzrušení, sadomasochistické praktiky a bolest byly pro něj naprosto základními pocity a zkušenostmi. Své obrazy také vnímal jako jakousi bolestnou stimulaci. Pokřivenost, výrazná expresivita a rozrušenost jeho portrétů zrcadlí Baconův temperament. V portrétech také metaforicky přetváří tělo člověka a zdůrazňuje a zvýrazňuje tak jeho existenciální křehkost.²⁴ Bacon

---

²³ <http://francis-bacon.com/life/biography>, [cit. 3.4.2017]

²⁴ HOLWARTHZ, Hans Werner. *Modern art – 1870-2000 Impresinism to Today*, Taschen, 2016. ISBN 978-3-8365-5539-5, str. 520

také procházel obdobími fascinace, podléhal vlivu a inspiroval se umělci jako např. Picassem, Velázquezem, Van Goghem.²⁵

Pravděpodobně nejznámějším dílem jsou jeho malby inspirované slavnými obrazy Velázqueze, a to konkrétně portrét papeže Inocence X.: „*Baconově variaci Velázquezova portrétu Papeže Inocence X. kontrastuje statická důstojnost sedící postavy se vzrušenými, znepokojivými rysy tváře*“²⁶

Bacon při své tvorbě vycházel ze surrealistických kompozic a je zde také možné pozorovat expresi, která se podobá expresionismu ze začátku 20. století.²⁷ Jeho tvorba spadala do existenciálního proudu, ve kterém je někdy považován za nejmučivějšího z autorů tohoto směru – zejména pak pro jeho teatrálnost, použití násilí a děsivou klaustrofobnost svých děl.²⁸ V rámci tvorby používal také filmové sekvence a fotografie.²⁹

Bacon mne upoutal zejména svou syrovostí a tím jak jde do podstaty věci zcela bez obalu. Opět, stejně jako předchozí umělci, mi poskytnul možnost inspirovat se v tom, jak pracovat s portrétem, jeho barevností a také i v technice.

3.2.4 Benjamin Björklund

Benjamin Björklund je švédský malíř žijící v Uppsale. Před tím než se stal malířem, studoval na veterinárního technika. Jistou dobu se živil jako ošetřovatel v psychiatrické léčebně, noční hlídač ve věznicích. Tvoří zejména akvarely a olejomalby.

Žije na farmě obklopený zvířaty – má německou dogu, králíky, morčata, myši a potkany. Zvířata jsou častým motivem jeho obrazů. Dalšími tématy jsou portréty rodiny nebo také čerpá inspiraci ze svých vzpomínek.

---

²⁵ <http://francis-bacon.com/life/biography>, [cit. 3.4.2017]

²⁶ HUYGHE, René, ed. *Umění nové doby: encyklopedie*. Přeložil Hana STAŠKOVÁ, přeložil Hana KNÍŽKOVÁ, přeložil Jarmila JELÍNKOVÁ, přeložil Eva, Vyd. Odeon, 1974. ISBN 01-529-74, str. 374

²⁷ CHÂTELET, Albert. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. ISBN 80-7181-936-0, str. 551

²⁸ DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním*. 2. vyd. [Praha]: Slovart, 2005. 304 s. ISBN 80-7209-731-8, str. 178

²⁹ ČERNÁ, Marie. *Dějiny výtvarného umění*. 5., rozš. a upr. vyd. Praha: Idea servis, 2008. ISBN 978-80-85970-63-0, str. 180

„V jeho malbách se odráží jistý pocit surreálna v souvislosti s postavami z jeho skutečného života v různých reálných či emočních situacích. Tyto obrazy jsou umocněny roztržitostí světla a rychlými tahy štětce. Plochy a skvrny spontánně vzniklé těmito rychlými tahy štětce, které autor sám nazývá „šťastnými chybami“, pak samy přitahují divákovu pozornost a mají na něj emocionální vliv“³⁰

Tento autor mne upoutal lehkostí svých prací. Líbí se mi jeho práce s barvou a využívání náhodnosti. Jeho díla mi pomohla zejména v tom procesu práce, kdy jsem potřebovala uvolnit svou tvorbu.

3.2.5 Schalk van der Merwe

Schalk van der Merwe je umělec zabývající se portrétem. Pracuje s vrstvenou malbou, do které kreslí uhlem a zasahuje dotyky prstů. Výsledné obrazy mají zvláštní melancholickou atmosféru a expresivní výraznost. Každý portrét ukrývá nějaké hluboké osobní poznání, které na diváka může mnohdy působit až znepokojivě.

Sám autor o své práci říká: *„Má tvorba není závislá na kognitivním procesu. Věřím, že přílišná promyšlenost díla ničí jeho originalitu. Mé portréty nejsou o realismu, perfekcionismu, pohlaví nebo rase. Objevují a pokouší se zachytit ty kvality a emoce, které jsou našim očím často skryty.“³¹*

Schalk van der Merwe mne zaujal technikou, ve které využívá vrstvení barev i různých technik. Velmi mne u něj zaujalo osobité spojení malby a kresby uhlem a také to, jakou hloubku, rozměr a atmosféru toto spojení přináší do portrétů, které vytváří.

---

³⁰ <http://www.benjaminbjorklund.com/about/>, [cit. 27.3.2017]

³¹ <https://www.svdmstudio.com/bio>, [cit. 1.4.2017]

3.2.6 Sally Bourke

Sally Bourke je australskou umělkyní, která se narodila v roce 1973. Její rodiče vlastní prodejnu zbraní. V dětství trávila hodně času s otcem v přírodě na lovu a často si malovala. Později si zvolila pro svůj život umění a vystudovala Univerzitu v New Castle – bakalářský umělecký obor.

Tvoří zejména portréty. O svých pracích říká, že se skrze ně vypořádává se svou minulostí, prožívá svou přítomnost a sní o budoucnosti. Na svých portrétech se snaží vystihnout nitro portrétovaného a promítnout jej do tváře. Běžně pracuje třeba i na deseti obrazech na jednu. Ráda experimentuje s materiály, snaží se tak naleznout ten nejvhodnější pro individualitu ztvárňovaného příběhu.

„V umění nalézám uspokojení právě proto, že zde nemusím dělat kompromisy.“³²

U Sally Bourke mne zaujalo její ztvárnění portrétů. Bylo pro mne inspirující vidět možnosti ztvárnění, práce s barvou. Její obrazy mi přijdou až spirituální, jako by vám umožnila vidět auru portrétovaného. Její práce mi připadají zvláště poklidné, ale i energické – zejména pro časté využívání kontrastu tmavé a výrazné, zářivé barvy.

---

³² <https://www.sallybourkeart.com/pages/about-sally>, [cit. 1.4.2017]

4 Mikrosvět - výsledek práce

Cílem práce bylo vytvořit soubor sedmi obrazů na téma „Můj mikrosvět“, podařilo se mi vytvořit obrazů osm. Každý jednotlivý obraz, který vznikl v rámci této série, mapuje, jak jsem naznačovala v předchozích kapitolách, jednu část mne. Jedná se o emoce, různé prožitky, poznání i vlastnosti, které mne formovaly, formují a definují to, kým jsem. Pod vlivem tohoto ve své práci proměňuji svůj obličej. Každý obraz podává svědectví o tom, jaká jsem uvnitř, co prožívám. Protože právě tohle pro mne utváří význam mikrosvěta. Celý soubor vzniklých obrazů lze vnímat jako jeden celek tvořící můj mikrosvět, ovšem jde i každý obraz přijímat jednotlivě jako jeden malý mikrosvět v rámci velkého komplexu. To ponechám na divákovi. Není, myslím, možné postihnout veškerou škálu emocí nebo i malých mikrosvětů, které v sobě já nebo kdokoli jiný nosíme.

Barevně jsem se držela jednoduchosti – černé, bílé a šedé. Všechny obrazy jsou rozměrově stejné. Použitý formát bílého kartonu je 100 x 150 cm. V rámci konzultací jsme s vedoucím práce projednávali i možnosti většího formátu, nicméně z prostorových důvodů tuto možnost nebylo možné uskutečnit.

V následujících řádcích budu každé vzniklé dílo jednotlivě rozebírat a budu se jej pokoušet vysvětlit, nebo alespoň zprostředkovat jeho svědectví. Mé obrazy nemají názvy, ponechávám jim jakousi anonymitu čísel. Učinila jsem tak z toho důvodu, že chci nechat prostor divákovi pro vlastní imaginaci a prožitky a nechci jej omezovat svými vlastními emocemi a náhledy vloženými do své práce, které by jej skrze název mohly ochudit o vlastní autenticitu prožitků. Mým přáním je, aby divák přicházel k mému obrazu bez předpojetí – čistý, a odcházel s pocitem sobě ryzím, případně „znečištěn“ pouze vlastními asociacemi.

4.1 Obraz 1

Tomuto obrazu dominuje velká tvář zahalená ve stínech. Kompozičně je umístěna blíže k levému hornímu rohu formátu. Nejasné kontury bílo šedé tváře kontrastují s černou plochou vlasů, které se postupně rozplývají do ztracena a utváří tak jakési stíny, které portrét obklopují a možná i svírají. Tento obraz je mým vyjádřením vlastních pochybností o sobě samotné a o mém strachu plně vystoupit ze svého stínu. Je také o touze oprostít své myšlení od vlivu a dosahu ostatních lidí. Někdy se až příliš zabývám možnými scénáři a také přikládám větší význam názoru ostatních než svému vlastnímu. Právě tyto mé obavy mne mnohdy paralyzují do té míry, že raději zůstávám stát ve stínech i když tak pomalu přicházím o sebe samu.

4.2 Obraz 2

V druhém obrazu je tvář vykreslená pouze v náznaku, orámovaná černou plochou rozpuštěných vlasů spouštějících se rovně přímo dolů. Snažila jsem se zde o to, jít až do podstaty své existence. Svléknout se z kůže a odhalit holou kostru. Kdysi jsem slyšela větu, že dětství končí v okamžiku, kdy si dítě uvědomí smrtelnost vlastních rodičů. Ale co nastane v okamžik, kdy přijdete o iluzi vlastní „nesmrtelnosti“? Nesmrtelností zde myslím vnímání lidí všeobecně, že smrt se nás bezprostředně netýká a je něčím vzdáleným. Ale přitom opak je pravdou, a když přijde okamžik, kdy si uvědomíme, že to, co dnes máme, celý náš život, se může v jeden okamžik rozplynout, tak vše vnímáme najednou a navždy jinak, nebo tedy já rozhodně ano. Je to pocit, který svírá a už je navždy v nás. Tímto obrazem jsem chtěla vyjádřit a zhmotnit vědomí pomíjivosti, zničující reality okamžiku z křehkosti našeho bytí.

4.3 Obraz 3

Na třetím obraze jsem se snažila promítnout pocit úzkosti. Opět zde pracuji s vlasy, které v tomto případě figuru svírají, svazují. Ve výrazu tváře zde můžeme pozorovat zoufalství, paniku a možná i nářek z nemožnosti úniku ze sevření. Vlasy jsem se zde snažila opravdu zdůraznit tu sevřenost

pocitu úzkosti, která je mnohdy až nesnesitelná, protože před ní nelze utéci. Je to jako kruh, z něhož nejde vystoupit. Člověk se v těchto stavech mučí vlastními myšlenkami a stává se jak štvanou zvěří, tak zároveň i lovcem.

4.4 Obraz 4

Tvář na čtvrtém obraze je jemná a její pohled směřuje k zemi a naopak vlasy stoupají vzhůru. Využívám zde jemnějších tónů – spíše šedých, než kontrastní černé a bílé. Je zde viditelnější kresba než u ostatních obrazů. Snažila jsem se zde vystihnout pokoru a křehkost, které odkazují na vědomí pomíjivosti okamžiku a propojenosti všeho se vším. Z obrazu je možné vnímat i určitou spirituálnost či meditativnost. Inspirací mi zde byly i stromy, které v mé tvorbě ale i životě mají své místo. Stromy vnímám jako symboly rovnováhy a také jakýmsi ideálním stavem – propojení se zemí, ale dotýkají se nebe.

4.5 Obraz 5

Pátému obrazu dominují vlasy. Vlasy zabírají téměř celou plochu formátu a jsou jakoby polapené ve větrném víru. Opět jsem pro jejich ztvárnění zvolila černou barvu. Zobrazená tvář vystupuje z obrazu zejména kontrastností – jak ve výrazu, tak i barevnosti. Výraz je deformován výkřikem. Naléhavost výkřiku jsem se snažila zdůraznit vrstvením barvy a přiznanými tahy štětce. Chtěla jsem zde přenést pocit „výkřiku pod vodou“. Výkřik z přehlčení vlastními myšlenkami a pocity, který vře pod povrchem, ale přes zábrany neprosteoupí na povrch, kde se neozývá nic – jen ticho.

4.6 Obraz 6

Inspirací pro tento obraz mi byla samota, izolace. Tvář na obrazu není přímo natočená k divákovi, má nejasné obrysy a rysy jsou velmi rozmazané. Vlasy zde mohou připomínat jakousi kápi. Obraz pojednává o tom, že v sobě nosím určitou bariéru, která způsobuje, že se v přítomnosti lidí často

nedokážu uvolnit a zůstávám paralyzována. Navazování kontaktů a konverzace mi trvá poměrně dlouhou dobu. Zůstávám tak v osamění opodál jako tichý pozorovatel, který sleduje život, ale sám sobě zcela nedovolí zapojit se do něj a proto tak zůstává pro ostatní mnohdy zcela neviditelným příznakem.

4.7 Obraz 7

Do sedmého obrazu jsem se pokusila vložit svou křehkost. V zobrazené tváři opět využívám rozmazávání, kterým se pokouším přenést jemnost a křehkost. Vlasy jsou zde opět spuštěné dolů ale jakoby rozčuchané, neupravené. Cítím se velmi křehká a zranitelná. V důsledku toho, že si mnohdy připouštím vše, co se mne obklopuje a nechám na sebe dopadat tíhu svých představ, u kterých se často potýkám. Věřím v dobro a možná jsem občas velmi naivní. Má křehkost mne tedy v jistém smyslu ničí a rozpadám se.

4.8 Obraz 8

Poslední, osmý obraz je provedený pouze v šedých odstínech a černé. Je možné v obraze zahlédnout siluetu portrétu. Chtěla jsem zde odkázat na to, co jsem zmiňovala v úvodu této kapitoly – nepostihnutelnost všech složek mikrosvěta. Tento obraz je o tom, co nebylo postihnuto, to co zůstalo skryto. Ovšem může být vnímán i v jiném smyslu. Ve stínech šedých odstínů se může skrývat osoba zcela jiná, než kterou divák pozoroval na předchozích obrazech. Osmý obraz je určitou otázkou či výzvou pro diváka. Měl by jej vyzvat k úvahám o tom, zda lze věřit předkládaným vyobrazením či nikoli. Navazuji zde na současnost, kdy jsme nuceni zpochybňovat a ověřovat vše, co jsme viděli.

5 Didaktická část

V didaktické části se budu zamýšlet nad možnostmi využití své práce ve vzdělávání v rámci výtvarné výchovy. Myslím si, že jistý potenciál nese jak expresivní portrét, tak i užitá technika.

Technika kresby uhlem patří mezi klasické metody, které jsou v hodinách výtvarné výchovy běžně využívány. Z vlastních zkušeností vím, že kresba uhlem nebývá zrovna jednou z nejoblíbenějších technik. Ve své práci jsem uhlí využívala také, ale mnohem volněji a dle mého názoru poněkud jinak než je předkládáno v rámci výuky. Proto si myslím, že by mnou užitý přístup mohl tuto techniku představit trochu jinak a ukázat tak žákům, že i tato technika může bavit a můžou vzniknout zajímavé věci. Myslím si, že tato technika je vhodná jak pro oba stupně základní školy, tak i střední školy. Nechala bych mladší žáky, aby se samostatně seznamovali s materiálem a jen volně tvořili. Pro starší žáky by se dalo zadat konkrétní téma a zasahovat do obrazu třeba i barvami jako je akryl, klidně i na větší formáty. Výhody kresby uhlem či pastely jsou ty, že jde o cenově dostupné techniky a nekladou žádné nadstandartní požadavky na prostory, zároveň taky v přístupnosti pro všechny věkové kategorie. Mezi možné nevýhody přichází v úvahu pouze případné znečištění prostoru, ve kterém tvorba probíhá. To lze ovšem vyřešit přesunutím hodiny na školní dvorek nebo zahradu.

Téma expresivního portréту by bylo vhodnější spíše pro starší žáky navštěvující druhý stupeň základní školy (spíše 8. a 9. třída) a pak také střední školy. Myslím si, že by tento námět mohl žákům nabídnout i určité možnosti, jak pro poznávání sebe samotných tak i také pro uvolnění emocí. Ale nejen to – také i různé podoby autoportrétu.

6 Závěr

V úvodu své práce jsem zmiňovala, že jsem se chtěla touto prací posunout, otestovat své možnosti a vytvořit dílo odlišné od těch, které jsem tvořila doposud. V této části bych ráda shrnula výsledky své bakalářské práce a pokusila jí co nejobjektivněji zhodnotit.

Podářilo se mi vytvořit soubor osmi obrazů – autoportrétů, které expresivně ilustrují podobu můj mikrosvět. Při tvorbě jsem prošla složitými okamžiky, kdy jsem pochybovala sama o sobě i svých možnostech, ale také přišly chvíle, kdy se mi pod rukama rodily věci, díky nimž jsem se neustále překonávala a měla velmi dobrý pocit. Sama cítím, že jsem dosáhla toho, čeho jsem si předsevzala nebo přála dosáhnout – posunula jsem se dál, otestovala své hranice a také jsem našla směr své tvorby, který bych ráda následovala a dále jej rozvíjela. Textová část mé práce obsahující popis průběhu mé tvorby a jejího výsledku také přinášela určité překážky. Zejména popis výsledných obrazů byl pro mne poněkud problematický. Bylo pro mne vysilující a někdy velmi obtížné popisovat a obnažovat poselství obrazů, které se týkají intimních částí mikrosvěta. Ale vím, že to bylo nutné a tvoří to důležitou část mé práce, bez níž by toto celé nebylo úplné. Momentálně jsem velmi ráda, že jsem tímto procesem prošla, protože jsem více získala, než ztratila. Myslím si, že téma „Můj mikrosvět“ byla dobrá volba a rozhodně nelituji ani výběru zpracování – tedy autoportrétů. Vytvořila jsem soubor, který má určitě své chyby. Ale ty mám i já. Myslím si, že chyby nás ucelují a také zdokonalují a polidšťují – tvoří nás reálnými. Téma „Můj mikrosvět“ mne opravdu donutilo ponořit se do sebe a uvažovat nad sebou a formovat své vnitřní já do podob obrazů.

Jak jsem již psala výše, téma expresivních autoportrétů bych ráda rozpracovávala dále, protože vím, že má ještě mnohem mocnější potenciál, než se mi zatím podařilo postihnout. S tvorbou této práce ke mne přišla touha a chuť tvořit mnohem více než předtím. Naplňují mne také reakce mého okolí na mou práci, díky kterým si dovolím cítit i trochu hrdosti a víry v samu sebe a své schopnosti.

7 Resumé

At the beginning of this work I mentioned that I wanted to move forward in my creation, test myself and create a work that would be different from my other works. In this part of my bachelor thesis I would like to summarize the outcome and try to be objective in the evaluation.

I have successfully made eight images – self-portraits which are illustrating my microworld. In the process of creating were some difficult moments and I had doubts about myself and my limits, but there were also moments when I was overcoming myself and had a really good feeling about it. I feel that I have reached my goals – I have moved forward, tested my limits and also found the new way in my work. The text part of my thesis includes a description of the process of creating my works brought some difficulties. It was very hard and revealing to describe final images because of their intimacy. But I know that it was necessary to do it and it is an important part of my thesis. At this moment I am very glad that I did this work because I have gained more than I have lost. I think that the theme „My microworld“ was a good choice and I definitely do not regret the choice of making self-portraits. I have created a set of images which has some mistakes. But I have them too. In my opinion our mistakes make us complete and also make us more human and more real. The theme „My Microworld“ made me think about myself and helped me to form myself into real images.

As I have mentioned earlier I would like to continue at work on the theme of expressive self-portraits because I know that there is much more potential than I have mapped. With this work came passion and desire to make more art than ever. I like to listen and watch the reactions on my images and because of that I allow myself to feel a little bit proud and also faith in myself and my skills.

8 Seznam použité literatury

BALEKA, Jan. *Výtvarné umění: výkladový slovník : (malířství, sochařství, grafika)*. Praha: Academia, 1997. ISBN 80-200-0609-5,

BAUER, Alois. *Dějiny výtvarného umění*. Olomouc: Rubico, 1998. ISBN 8085839253.

ČERNÁ, Marie. *Dějiny výtvarného umění*. 5., rozš. a upr. vyd. Praha: Idea servis, 2008. ISBN 978-80-85970-63-0.

DEMPSEY, Amy. *Umělecké styly, školy a hnutí: encyklopedický průvodce moderním uměním*. 2. vyd. [Praha]: Slovart, 2005. 304 s. ISBN 80-7209-731-8.

GOMBRICH, E. H. *Příběh umění*. Přeložil Miroslava Tůmová. Praha: Odeon, 1989. Klub čtenářů, sv. 671. ISBN 80-207-0416-7.

HOLWARTHZ, Hans Werner. *Modern art – 1870-2000 Impresinism to Today*, Taschen, 2016. ISBN 978-3-8365-5539-5

HUYGHE, René, ed. *Umění nové doby: encyklopedie*. Přeložil Hana STAŠKOVÁ, přeložil Hana KNÍŽKOVÁ, přeložil Jarmila JELÍNKOVÁ, přeložil Eva, Vyd. Odeon, 1974. ISBN 01-529-74

CHÂTELET, Albert. *Světové dějiny umění: malířství, sochařství, architektura, užité umění*. Praha: Ottovo nakladatelství v divizi Cesty, 2004. ISBN 80-7181-936-0.

PHILLIPS, Sam. *-ismy: Jak chápat moderní umění*. V Praze: Slovart, 2013. ISBN 978-80-7391-762-3

Internetové zdroje:

<http://www.benjaminbjorklund.com/about/>

<http://francis-bacon.com/life/biography>

<http://munchmuseet.no/en/munch>

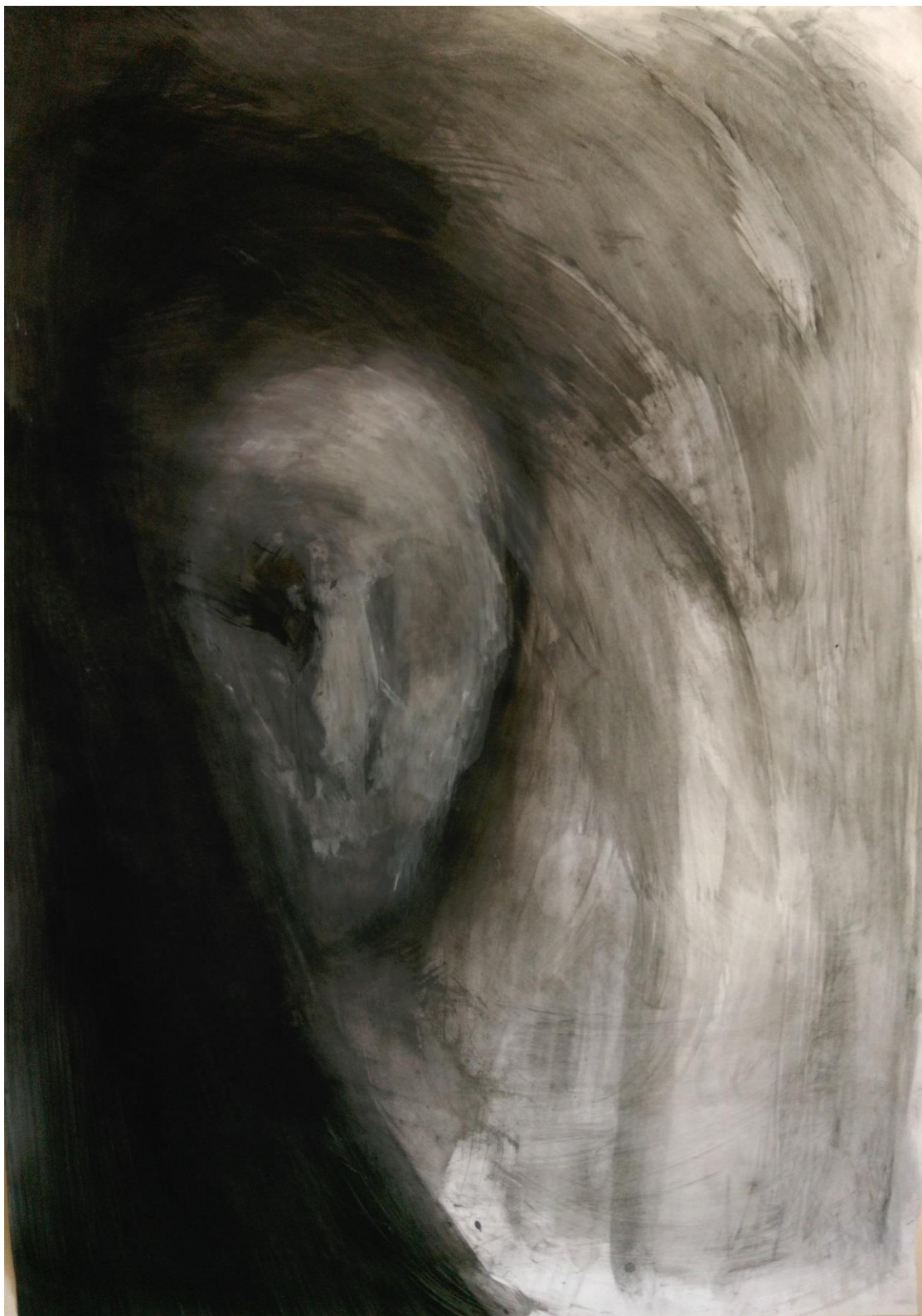
<https://www.sallybourkeart.com/pages/about-sally>

<http://www.schieleartcentrum.cz/cs/egon-schiele-1890-1918/41/>

<https://www.svdmstudio.com/bio>

9 Obrazová příloha

Obraz 1

Obraz 2

Obraz 3

Obraz 4

Obraz 5

Obraz 6

Obraz 7

Obraz 8

